

חוק המכר (מכר טובין בין-לאומי), תשל"א-1971 *

1. בחוק זה, "האמנה" – האמנה בדבר חוק אחיד למכר טובין בין-לאומי, שנחתמה בהאג ביום 1 ביולי 1964.	הגדרה
2. לחוק האחיד שנספח לאמנה, בנוסח שבתוספת לחוק זה (להלן – החוק האחיד), יהיה תוקף של חוק.	תחולת החוק האחיד
3. הודעה של שר המשפטים, שפורסמה ברשומות, בדבר הצהרה שניתנה על פי סימן 2 לאמנה, תשמש ראיה חותכת לענין סעיף 1 (ה) לחוק האחיד.	הצהרה לענין סעיף 1 (ה) לחוק האחיד
4. מקום שצד לחוזה מכר זכאי, לפי הוראות החוק האחיד, לדרוש קיום חוב על ידי הצד השני, רשאי בית המשפט שלא לתת צו לאכיפות החיוב אם לא היה עושה כן לגבי חוזה מכר שהוראות החוק האחיד אינן חלות עליו.	צו אכיפת חוב
5. חוק זה תחילתו מהיום שהאמנה תיכנס לתקפה לגבי ישראל; שר המשפטים יפרסם ברשומות הודעה בדבר היום האמור, והודעתו תשמש ראיה חותכת למועד תחילת חוק זה.	תחילה
6. על מכר שנעשה לפני תחילתו של חוק זה יוסיף לחול הדין הקודם.	הוראת מעבר

התוספת (סעיף 2)

חוק אחיד למכר טובין בין-לאומי

פרק א': תחולת החוק

1. (א) חוק זה יחול על חוזים למכר טובין שהתקשרו בהם צדדים שמקומות עסקיהם נמצאים בשטחיהן של מדינות שונות, ובאחת הנסיבות האלה:
 - (1) חוזה המכר, מוסב על טובין שבעת עשיית החוזה הם מובלים, או עומדים להיות מובלים, משטחה של מדינה אחת לשטחה של מדינה אחרת;
 - (2) ההצעה והקיבול היו בשטחיהן של מדינות שונות;
 - (3) מסירת הטובין צריכה להיות בשטחה של מדינה שלא בשטחה היו ההצעה והקיבול.
- (ב) אם אחד הצדדים לחוזה אין לו מקום עסק יבוא לענין זה מקום מגוריו הרגיל.
- (ג) תחולתו של חוק זה לא תהא תלויה באזרחותם של הצדדים.
- (ד) בחוזים שנעשו כתכתובת, יראו את ההצעה והקיבול כאילו היו בשטחה של מדינה אחת רק אם המכתבים, המברקים או שאר מסמכי התקשורת, המכילים את ההצעה והקיבול, נשלחו ונתקבלו בשטחה של אותה מדינה.
- (ה) לא יראו מדינות כ"מדינות שונות" לענין מקום העסק או מקום המגורים הרגיל של הצדדים, אם קיימת לגביהן הצהרה תקפה לענין זה, שניתנה לפי סימן 2 של האמנה מיום 1 ביולי 1964 בדבר חוק אחיד למכר טובין בין-לאומי.

* נחקבל בכנסת ביום כ"ב בטבת תשל"א (19 בינואר 1971); הצעת החוק ודברי הסבר פורסמו בה"ח 882, תשל"א, עמ' 148.

2. כללי המשפט הבין-לאומי הפרטי לא יובאו בחשבון לענין החלתו של חוק זה, זולת אם יש בו הוראה אחרת לענין זה.

3. הצדדים לחוזה מכר רשאים לשלול ממנו, במפורש או מכללא, את תחולת חוק זה, כולו או מקצתו.

4. חוק זה יחול גם כאשר הצדדים לחוזה בחרו בו כחוק שיחול על החוזה, בין שמקומות עסקיהם או מקומות מגוריהם הרגילים הם בשטחיהן של מדינות שונות ובין אם לאו, בין שמדינות אלה הן צדדים לאמנה מיום 1 ביולי 1964 בדבר חוק אחיד למכר טובין בין-לאומי ובין אם לאו, במידה שאין הוא פוגע בהוראות חובה שבכל חוק שהיו חלות אילו לא בחרו הצדדים בחוק האחיד.

5. (א) חוק זה לא יחול על מכר –

(1) של סטוק, מניות, בטוחות להשקעה, מסמכים סחירים או כספים;

(2) של אניות, ספינות וכלי טיס, רשומים, או שיש לרשמם;

(3) של חשמל;

(4) הנעשה על פי סמכות שבחוק, או בהליכי הוצאה לפועל.

(ב) חוק זה אינו בא לפגוע בהוראות חובה שבחוק הישראלי, הנועדות להגן על הקונה בעסקאות-מכר שבתשלומים לשיעורין.

6. חוזה להספקת טובין שיש לייצרם או להפיקם, רואים אותו כמכר במובן חוק זה, זולת אם הצד המזמין את הטובין מקבל על עצמו לספק חלק עיקרי של החמרים הדרושים לייצור הטובין או להפקתם.

7. חוק זה יחול על מכר בלא שים לב לאפיקם המסחרי או הפרטי של הצדדים או של החוזים.

8. חוק זה מסדיר אך ורק את חיובי המוכר והקונה הנובעים מחוזה המכר. במיוחד אין חוק זה עוסק לא בכריתת החוזה, לא בהשפעתו על הבעלות בטובין שנמכרו, ולא בתקפם של החוזה, או של תנאי מתנאיו, או של כל נוהג, זולת אם נקבעה בו הוראה מפורשת אחרת.

פרק ב' : הוראות כלליות

9. (א) הצדדים יהיו מחוייבים בנהגים שנוקקו להם בחוזה, במפורש או מכללא, ובדרך-כים שקבעו בינם לבין עצמם.

(ב) הצדדים יהיו מחוייבים גם בנהגים שבני אדם סבירים במעמדם רגילים לראותם כחלים על החוזה; במקום שהם סותרים חוק זה, יכריעו הנהגים, זולת אם הסכימו הצדדים על דרך אחרת.

(ג) נוקקו הצדדים לביטויים, להוראות או לנוסחאות של חוזה, שמקובל להשתמש בהם בהליכות מסחר, יש לפרשם לפי המשמעות הנודעת להם כרגיל במסחר הנדון.

10. לענין חוק זה יראו הפרת חוזה כהפרה יסודית כל אימת שהמפר ידע, או היה עליו לדעת, בעת גמירת החוזה, שאדם סביר במעמדו של הצד האחר לא היה מתקשר בחוזה אילו ראה מראש את ההפרה ותוצאותיה.

11. מקום שלפי חוק זה יש לבצע פעולה "מיד", יש לבצעה תוך תקופה קצרה ככל האפשר, לפי הנסיבות, לאחר שניתן לבצעה באורח סביר.
12. לענין חוק זה, הביטוי "מחיר מצוי" משמעותו מחיר המכוסס על קביעה רשמית של שוק, ובהעדר קביעה כאמור – על הגורמים המשמשים, לפי נוהג השוק, לקביעת המחיר.
13. לענין חוק זה, הביטוי "ידע, או היה עליו לדעת" – לגבי אחד הצדדים לחוזה – או כל ביטוי דומה לזה, מתכוון למה שאדם סביר במעמדו של אותו צד ידע או צריך היה לדעת.
14. הודעות שנקבעו בחוק זה יינתנו באמצעים המקובלים בנסיבות הענין.
15. חוזה מכר אינו טעון ראייה שבכתב, ואין הוא כפוף לכל דרישה אחרת לענין צורה. ובמיוחד, ניתן להוכיחו באמצעות עדים.
16. מקום שלפי הוראות חוק זה זכאי צד אחד לחוזה המכר לתבוע מן הצד האחר קיומו של חיוב, לא יהא בית משפט חייב ליתן או לאכוף פסק דין המורה על ביצוע בעין, אלא לפי הוראות סימן 7 של האמנה מיום 1 ביולי 1964 בדבר חוק אחיד למכר טובין בין-לאומי.
17. שאלות הנוגעות לענינים המוסדרים בחוק זה ולא הוכרעו בו במפורש, יוסדרו בהתאם לעקרונות הכלליים שעליהם מכוסס חוק זה.

פרק ג': חיובי המוכר

18. המוכר חייב לבצע את מסירת הטובין והמסמכים הנוגעים לכך, ולהעביר את הבעלות בטובין, כנדרש בחוזה ובחוק זה.

סימן א': מסירת הטובין

19. (א) המסירה תהא בנתינת טובין המתאימים לחוזה.
- (ב) היה חוזה המכר מצריך הובלת הטובין, ולא הוסכם על מקום אחר למסירה, תבוצע המסירה בנתינת הטובין למוביל לשם העברתם לקונה.
- (ג) מקום שהטובין שניתנו למוביל לא יוחדו כבירור לקיום החוזה, אם בקביעת מען או בכל אמצעי אחר, ישלח המוכר לקונה, בנוסף לנתינת הטובין, הודעת משגור, ואם יש צורך בדבר – מסמך המפרט את הטובין.

סימן משנה 1: חיובי המוכר לענין מועד המסירה ומקומה

א. מועד המסירה

20. מקום שהסכימו הצדדים על תאריך למסירה, או שהתאריך נקבע בנוהג, חייב המוכר למסור את הטובין בתאריך זה, ללא צורך בכל צעד פורמלי אחר, ובלבד שהתאריך קבוע או ניתן לקביעה, לפי הלוח, או נקבע בקשר למאורע מוגדר שהצדדים יכולים לוודא את תאריכו.
21. מקום שלפי הסכמת הצדדים או לפי הנוהג יש לבצע את המסירה תוך פרק זמן מסויים (כגון חודש פלוני או עונה פלונית), רשאי המוכר לקבוע את התאריך המדוייק של המסירה, וזולת אם נראה מתוך הנסיבות שקביעת התאריך נשמרה לקונה.

22. מקום שמועד המסירה לא נקבע בהתאם להוראות סעיפים 20 או 21, חייב המוכר למסור את הטובין תוך זמן סביר לאחר גמירת החוזה, בשים לב לטבעם של הטובין ולנסיבות.

ב. מקום המסירה

23. (א) לא היה חוזה המכר מצריך הובלת הטובין, ימסור המוכר את הטובין במקום שבו היה מקום עסקו בעת גמירת החוזה, ובאין לו מקום עסק — במקום מגוריו הרגיל.

(ב) כשהמכירה היא של טובין מסויימים והצדדים ידעו שהטובין היו מצויים במקום פלוני בעת גמירת החוזה, על המוכר למסור את הטובין במקום זה; הוא הדין אם הטובין שגמכרו הם טובין בלתי מסויימים שיש לקחתם מתוך מלאי פלוני, או שיש לייצרם או להפיקם במקום שהיה ידוע לצדדים בעת גמירת החוזה.

ג. תרופות בשל אי-קיום חיוביו של המוכר לענין מועד המסירה ומקומה

24. (א) לא קיים המוכר את חיוביו לענין מועד המסירה או מקומה, רשאי הקונה, כאמור בסעיפים 25 עד 32 —

(1) לדרוש מן המוכר את קיום החוזה;

(2) להודיע על ביטול החוזה.

(ב) הקונה רשאי גם לחבוע פיצויים כאמור בסעיף 82 או בסעיפים 84 עד 87.

(ג) בשום מקרה לא יהא המוכר זכאי לפנות לבית משפט, או לבוררות, בבקשת ארכה.

25. הקונה לא יהא זכאי לדרוש מן המוכר את קיומו של החוזה, אם יש לו אפשרות סבירה לקנות טובין הבאים במקום הטובין שלפי החוזה וקניה חלופה כאמור תואמת את הנוהג; במקרה זה יהא החוזה בטל מאליה משעה שיש לבצע את הקניה החלופה.

(א) תרופות לענין מועד המסירה

26. (א) מקום שאי-מסירת הטובין במועד שנקבע היא הפרה יסודית של החוזה, רשאי הקונה לדרוש מן המוכר את קיום החוזה או להודיע על ביטולו; עליו להודיע למוכר על החלטתו תוך זמן סביר, שאם לא כן יהא החוזה בטל מאליה.

(ב) דרש המוכר מן הקונה להודיע על החלטתו לפי סעיף קטן (א), והקונה לא עשה זאת מיד, יהא החוזה בטל מאליה.

(ג) ביצע המוכר את המסירה לפני שהודיע הקונה על החלטתו לפי סעיף קטן (א), והקונה לא השתמש מיד בזכותו להודיע על ביטול החוזה, אין החוזה ניתן לביטול.

(ד) מקום שבהר הקונה בקיום החוזה ולא השיג זאת תוך זמן סביר, רשאי הוא להודיע על ביטול החוזה.

27. (א) מקום שאי-מסירת הטובין במועד שנקבע אינה הפרה יסודית של החוזה, נשמרת למוכר הזכות לבצע את המסירה, ולקונה — הזכות לדרוש מן המוכר את ביצוע החוזה.

(ב) אולם הקונה רשאי להעניק למוכר ארכה נוספת של זמן סביר; אי-מסירה תוך ארכה זו היא הפרה יסודית של החוזה.

28. אי-מסירת טובין במועד שנקבע תיחשב להפרה יסודית של החוזה כל אימת שמחיר טובין אלה נקבע בשוק, שבו יוכל הקונה להשיגם.

29. הציע המוכר את מסירת הטובין לפני המועד שנקבע, רשאי הקונה לקבל או לדחות את המסירה; קיבל אותה – רשאי הוא לשמור לעצמו את הזכות לתבוע פיצויים לפי סעיף 82.

(ב) תרופות לענין מקום המסירה

30. (א) מקום שאי-מסירת הטובין במקום שנקבע היא הפרה יסודית של החוזה, ואי-מסירת הטובין במועד שנקבע אף היא הפרה יסודית, רשאי הקונה לדרוש מן המוכר את קיום החוזה או להודיע על ביטולו; עליו להודיע למוכר על החלטתו תוך זמן סביר, שאם לא כן יהיה החוזה בטל מאליו.

(ב) ביקש המוכר מן הקונה להודיע על החלטתו לפי סעיף קטן (א), והקונה לא עשה זאת מיד, יהא החוזה בטל מאליו.

(ג) הוביל המוכר את הטובין למקום שנקבע לפני שהודיע הקונה על החלטתו לפי סעיף קטן (א), והקונה לא השתמש מיד בזכותו להודיע על ביטול החוזה, אין החוזה ניתן לביטול.

31. (א) במקרים שסעיף 30 אינו חל עליהם, שמורה למוכר הזכות לכבוע את המסירה במקום שנקבע, ולקונה – הזכות לדרוש מן המוכר את קיום החוזה.

(ב) אולם הקונה רשאי להעניק למוכר ארכה נוספת של זמן סביר; אי-מסירה תוך פרק זמן זה במקום שנקבע תיחשב להפרה יסודית של החוזה.

32. (א) מקום שהמסירה צריכה להיות בנתינת הטובין למוכיל, והטובין ניתנו כאמור שלא במקום שנקבע, רשאי הקונה להודיע על ביטול החוזה, אם אי-המסירה במקום שנקבע היא הפרה יסודית של החוזה; הוא מאבד זכות זו אם לא הודיע על הביטול מיד.

(ב) לקונה תהא אותה הזכות, בנסיבות ובתנאים האמורים בסעיף קטן (א), אם נשלחו הטובין למקום שאינו המקום שנקבע.

(ג) אם המשלוח ממקום או למקום, שאינם המקום שנקבע, אינו הפרה יסודית של החוזה, רשאי הקונה רק לתבוע פיצויים לפי סעיף 82.

סימן משנה 2: חיובי המוכר לענין התאמת הטובין

א. אי-התאמה

33. (א) המוכר לא קיים את חיובו למסור את הטובין, אם מסר –
(1) רק חלק מהטובין שנמכרו, או כמות גדולה או קטנה מכפי שהתחייב בחוזה;

(2) טובין שאינם הטובין שבהם מדבר החוזה, או טובין מסוג שונה;

(3) טובין החסרים את הסגולות אשר לדגם או לדוגמה שנתן או שלח המוכר לקונה, זולת אם הוצגו בלא התחייבות, מפורשת או מכללא, שהטובין יהיו כמותם;

(4) טובין שאין בהם הסגולות הדרושות לשימושם הרגיל או המסחרי;

(5) טובין שאין בהם הסגולות הדרושות למטרה מיוחדת שאליהן נתכוונו, במפורש או מכללא, בחוזה;

(6) וככלל, טובין שאין בהם הסגולות וסימני ההיכר שנתכוונו להם, במפורש או מכללא, בחוזה.

(ב) הבדל בכמות, חסרונו של חלק מהטובין או העדרם של סגולה פלונית או סימן היכר פלוני לא יוכאו בחשבון אם אין להם חשיבות.

34. הזכויות הניתנות לקונה בחוק זה למקרים הנדונים בסעיף 33 מוציאות כל תרופה אחרת המבוססת על אי-התאמה של הטובין.

35. (א) התאמת הטובין לחוזה תיקבע לפי מצבם בעת העברת הסיכון, אולם אם הסיכון לא עבר, בין מחמת הודעה על ביטול החוזה ובין מחמת בקשת החלפה, תיקבע ההתאמה לחוזה לפי מצב הטובין בשעה שבה היה עובר הסיכון אילו היו הטובין בהתאמה לחוזה.

(ב) המוכר יהיה אחראי לתוצאותיה של אי-התאמה שחלה לאחר המועד שנקבע בסעיף קטן (א), אם היא חלה מחמת פעולת המוכר או פעולת אדם שהמוכר אחראי להתנהגותו.

36. המוכר אינו אחראי לתוצאותיה של אי-התאמה מן הסוג הנדון בפסקאות (4), (5) או (6) לסעיף קטן (א) של סעיף 33, אם בעת גמירת החוזה ידע הקונה על אי-התאמה האמורה או שלא ייתכן שנתעלמה ממנו.

37. מסר המוכר את הטובין לפני המועד שנקבע למסירה, הוא רשאי, עד לאותו מועד, למסור כל חלק או כמות חסרים של הטובין, או למסור טובין אחרים התואמים את החוזה, או לתקן כל ליקוי בטובין שנמסרו, ובלבד שהשימוש בזכות זו לא יגרום לקונה אי-נוחות בלתי סבירה או הוצאה בלתי סבירה.

ב. קביעת אי-התאמה וההודעה עליה

38. (א) על הקונה לבדוק את הטובין, או לגרום לבדיקתם, מיד.

(ב) היו הטובין מובלים, יבדקם הקונה במקום הייעוד.

(ג) חזר ושלה הקונה את הטובין למקום אחר, ללא שטעון, והמוכר ידע, או היה עליו לדעת, בעת גמירת החוזה, על האפשרות של משלוח שני זה, ניתן לדחות את בדיקת הטובין עד שיגיעו למקום ייעודם החדש.

(ד) דרכי הבדיקה יהיו לפי הסכם האדדים, ובאין הסכם – לפי החוק או הגוהג של המקום שבו תבוצע הבדיקה.

39. (א) הקונה יאבד את הזכות להסתמך על אי-התאמה של הטובין, אם לא נתן למוכר הודעה על כך מיד לאחר שגילה את אי-התאמה או שהיה עליו לגלותה; אולם אם מתגלה לאחר זמן ליקוי שלא ניתן לגלותו בבדיקה האמורה בסעיף 38, רשאי הקונה בכל זאת להסתייג עליו, ובלבד שנתן למוכר הודעה על כך מיד לאחר הגילוי. מכל מקום, יאבד הקונה את הזכות להסתמך על אי-התאמה אם לא נתן הודעה על כך למוכר תוך שנתיים מן התאריך שבו נמסרו הטובין, זולת אם אי-התאמה היא הפרת ערבות שניתנה לתקופה ארוכה מזו.

(ב) קונה הנותן למוכר הודעה על אי-התאמה יפרט את טיבה ויזמין את המוכר לבדוק את הטובין או לגרום לבדיקתם בידי בא-כוחו.

(ג) מקום שההודעה המוזכרת בסעיף קטן (א) נשלחה במכתב, במכר או בדרך נאותה אחרת, העובדה שההודעה התאחרת או שלא הגיעה למקום ייעודה לא תשלול מן הקונה את הזכות להסתמך עליה.

40. אין המוכר זכאי להסתמך על הוראות סעיפים 38 ו-39 אם אי-ההתאמה היא בעובדות שידע, או שלא ייתכן שנעלמו ממנו, והוא לא גילה אותן.

ג. תרופות לאי-התאמה

41. (א) נתן הקונה למוכר הודעה נאותה על אי-התאמת הטובין לחווה, רשאי הוא בהתאם לאמור בסעיפים 42 עד 46 –

- (1) לדרוש מן המוכר את קיום החווה;
- (2) להודיע על ביטול החווה;
- (3) להפחית את המחיר.

(ב) הקונה רשאי גם לתבוע פיצויים כאמור בסעיף 82 או בסעיפים 84 עד 87.

42. (א) הקונה רשאי לדרוש מן המוכר לקיים את החווה –

- (1) בתיקון הליקויים שבטובין, אם המכירה היא של טובין שעל המוכר להפיקם או לייצרים, ובלבד שיש בידי המוכר לתקן את הליקויים;
- (2) במסירת הטובין שנקבעו בחווה או החלק החסר שבהם, אם המכירה היא של טובין מסויימים;

(3) במסירת טובין אחרים התואמים את החווה, או במסירת החלק או הכמות החסרים, אם המכירה היא של טובין בלתי מסויימים, זולת אם יש לקונה אפ-שרות סבירה לקנות טובין במקום הטובין שלפי החווה והדבר תואם את הנהגה.

(ב) לא השיג הקונה מן המוכר את קיום החווה תוך זמן סביר, שמורות לו הזכויות

האמורות בסעיפים 43 עד 46.

43. הקונה רשאי להודיע על ביטול החווה אם אי-התאמת הטובין לחווה, וגם אי-המסירה במועד שנקבע, הן הפרות יסודיות של החווה. הקונה יאכזר את זכותו להודיע על ביטול החווה, אם לא השתמש בה מיד לאחר שנתן למוכר הודעה על אי-התאמה, ובמקרה שעליו חל סעיף קטן (ב) לסעיף 42 – לאחר תום התקופה האמורה בו.

44. (א) במקרים שסעיף 43 אינו חל עליהם, שמורה למוכר, לאחר המועד שנקבע למסירת הטובין, הזכות למסור כל חלק או כמות חסרים של הטובין, או למסור טובין אחרים התואמים את החווה, או לתקן ליקויים שבטובין שנמסרו, ובלבד שהשימוש בזכות זו לא יגרום לקונה אי-נוחות בלתי סבירה או הוצאות בלתי סבירות.

(ב) אולם הקונה רשאי לקבוע מועד נוסף סביר לשם המסירה הגוספת או לשם תיקון הליקויים. לא מסר המוכר את הטובין, או לא תיקן את הליקויים, בתום המועד הנוסף, רשאי הקונה, לפי בחירתו, לדרוש את קיום החווה, או להפחית את המחיר בהתאם לסעיף 45, או, בתנאי שיעשה זאת מיד, להודיע על ביטול החווה.

45. (א) מסר המוכר רק חלק מן הטובין או כמות בלתי מספקת, או שרק חלק מן הטובין שנמסרו תואם את החוזה, יהולו הוראות סעיפים 43 ו-44 לגבי החלק או הכמות החסרים או שאינם מתאימים לחוזה.

(ב) הקונה רשאי להודיע על ביטול החוזה בכללותו רק אם אי-ביצוע המסירה בשלמות ובהתאמה לחוזה היא הפרה יסודית של החוזה.

46. לא השיג הקונה מן המוכר את ביצוע החוזה ולא הודיע על ביטולו, רשאי הוא להפחית מן המחיר כשיעור שבו פחת ערך הטובין בעת גמירת החוזה עקב אי-ההתאמה.

47. הציע המוכר לקונה טובין בלתי מסויימים בכמות גדולה מזו שנקבעה בחוזה, רשאי הקונה לדחות את הכמות היתרה או לקבלה. דחה את הכמות היתרה, יהא המוכר חייב רק בפיצויים בהתאם לסעיף 82. קיבל הקונה את הכמות היתרה, כולה או מקצתה, עליו לשלם בעדה לפי השיעור המוסכם בחוזה.

48. הקונה רשאי להשתמש בזכויות הקבועות בסעיפים 43 עד 46 גם לפני המועד שנקבע למסירה, אם ברור הדבר שהטובין שיימסרו לא יהיו תואמים את החוזה.

49. (א) הקונה יאבד את זכותו להסתמך על אי-ההתאמה לחוזה בתום שנה אחת לאחר שנתן את ההודעה כאמור בסעיף 39, זולת אם נמנע הימנו להשתמש בזכותו עקב מרמה מצד המוכר.

(ב) לאחר תום תקופה זו לא יהא הקונה זכאי להסתמך על אי-ההתאמה, אף לא בדרך של הגנה מפני תובענה. אף על פי כן, אם לא שילם בעד הטובין ובתנאי שנתן הודעה נאותה בדבר אי-ההתאמה מיד כאמור בסעיף 39, רשאי הוא, כהגנה מפני תביעה לתשלום המחיר, להעלות תביעה להפחתת המחיר או לפיצויים.

סימן ב': מסירת מסמכים

50. מקום שהמוכר חייב למסור לקונה מסמכים הנוגעים לטובין, עליו לעשות זאת במועד ובמקום שנקבעו בחוזה או בנוהג.

51. לא מסר המוכר את המסמכים, כאמור בסעיף 50, במועד ובמקום שנקבעו, או מסר מסמכים שאינם תואמים את אלה שחייב היה למסור, יהיו לקונה הזכויות שנקבעו לפי סעיפים 32 עד 34, או לפי סעיפים 41 עד 49, הכל לפי הענין.

סימן ג': העברת הבעלות

52. (א) מקום שהטובין כפופים לזכות או לתביעה של אדם שלישי, על הקונה, אם לא הסכים ליטול את הטובין בכפוף לאותה זכות או תביעה, להודיע למוכר על אותה זכות או תביעה, זולת אם המוכר כבר יודע עליהן, ולדרוש שהטובין ינוקו מהן תוך זמן סביר, או שהמוכר ימסור לו טובין אחרים נקיים מכל זכויות ותביעות של אדם שלישי.

(ב) מילא המוכר אחר הדרישה לפי סעיף קטן (א), ואף על פי כן סבל הקונה הפסד, רשאי הקונה לתבוע פיצויים בהתאם לסעיף 82.

(ג) לא מילא המוכר אחר הדרישה לפי סעיף קטן (א), ונגרמה בכך הפרה יסודית של החוזה, רשאי הקונה להודיע על ביטול החוזה ולתבוע פיצויים בהתאם לסעיפים 84 עד 87. לא הודיע הקונה על ביטול החוזה או לא היתה הפרה יסודית של החוזה, תהא לקונה הזכות לתבוע פיצויים בהתאם לסעיף 82.

(ד) הקונה יאכד את זכותו להודיע על ביטול החוזה אם לא פעל בהתאם לסעיף קטן (א) חוך זמן סביר משעה שנוכח לדעת, או היה עליו להיווכח לדעת, בדבר הזכות או התביעה של אדם שלישי לגבי הטובין.

53. הזכויות הניתנות לקונה לפי סעיף 52 מוציאות כל תרופה אחרת המבוססת על העובדה שהמוכר לא קיים את חיובו להעביר את הבעלות בטובין, או שהטובין כפופים לזכות או לתביעה של אדם שלישי.

סימן ד': חיובים אחרים של המוכר

54. (א) היה המוכר חייב לשלוח את הטובין לקונה, עליו לעשות, בדרכים ובתנאים המקובלים, את החוזים הדרושים להובלת הטובין למקום שנקבע.

(ב) לא היה המוכר חייב על פי החוזה לעשות ביטוח לגבי הובלת הטובין, עליו לספק לקונה, לבקשתו, את כל הידיעות הדרושות כדי לאפשר לו לעשות ביטוח כאמור.

55. (א) לא קיים המוכר חיוב שאינו בכלל הנזכרים בסעיפים 20 עד 53, רשאי הקונה –
(1) מקום שאי-קיום זה הוא הפרה יסודית של החוזה – להודיע על ביטול החוזה, ובלבד שיעשה זאת מיד, ולתבוע פיצויים בהתאם לסעיפים 84 עד 87;
(2) בכל מקרה אחר – לתבוע פיצויים בהתאם לסעיף 82.
(ב) הקונה גם רשאי לדרוש מן המוכר את קיום החיוב, וזולת אם בוטל החוזה.

פרק ד': חיובי הקונה

56. הקונה חייב לשלם את מחיר הטובין וליטלם, כנדרש בחוזה ובחוק זה.

סימן א': תשלום המחיר

א. קביעת המחיר

57. נכרת חוזה, אך אין הוא מצוין מחיר ואין בו הוראה לקביעת המחיר, חייב הקונה לשלם את המחיר שהמוכר דורש כרגיל בעת גמירת החוזה.

58. נקבע המחיר לפי משקל הטובין, ייקבע, במקום של ספק, לפי משקל נטו.

ב. מקום התשלום ומועדו

59. (א) על הקונה לשלם למוכר את המחיר במקום עסקו של המוכר, ובאין לו מקום עסק – במקום מגוריו הרגיל, ואם התשלום הוא כנגד מסירת הטובין או המסמכים – במקום שבו מתקיימת מסירה זו.

(ב) אם שינוי במקום עסקו או במקום מגוריו הרגיל של המוכר לאחר גמירת החוזה הגדיל את ההוצאות הכרוכות בתשלום, ישא המוכר בגדילה זו.

60. הסכימו הצדדים על מועד לתשלום המחיר, או שהמועד נקבע בנהג, על הקונה לשלם את המחיר באותו מועד ללא צורך בכל צעד פורמלי אחר.

61. (א) לא שילם הקונה את המחיר בהתאם לחוזה ולחוק זה, רשאי המוכר לדרוש ממנו את קיום חיובו.

(ב) המוכר אינו זכאי לדרוש מן הקונה תשלום המחיר, אם יש לו אפשרות סבירה לחזור ולמכור את הטובין לאחר ומכירה לאחר כאמור תואמת את הנוהג. במקרה זה יהא החוזה בטל מאליו משעה שיש לבצע את המכירה לאחר.

62. (א) מקום שאי-תשלום המחיר במועד שנקבע היא הפרה יסודית של החוזה, רשאי המוכר לדרוש מן הקונה לשלם את המחיר, או להודיע על ביטולו של החוזה. עליו להודיע לקונה על החלטתו תוך זמן סביר, שאם לא כן בטל החוזה מאליו.

(ב) מקום שאי-תשלום המוחר במועד שנקבע אינה הפרה יסודית של החוזה, רשאי המוכר להעניק לקונה ארכה של זמן סביר. לא שילם הקונה את המחיר בתום הארכה, רשאי המוכר לדרוש מן הקונה את תשלום המחיר או להודיע על ביטולו של החוזה, ובלבד שיעשה זאת מיד.

63. (א) בוטל החוזה מחמת אי-תשלום המחיר, זכאי המוכר לתבוע פיצויים בהתאם לסעיפים 84 עד 87.

(ב) לא בוטל החוזה, זכאי המוכר לתבוע פיצויים בהתאם לסעיפים 82 ו-83.

64. בשום מקרה לא יהא הקונה זכאי לפנות לבית משפט או לבוררות בבקשת ארכה לתשלום המחיר.

סימן ב' : גטילה

65. גטילת הטובין היא בעשיית הקונה את כל הפעולות הדרושות כדי לאפשר למוכר את העברתם לקונה ובלקחת הקונה את הטובין לרשותו למעשה.

66. (א) מקום שאי-גטילת הטובין בידי הקונה היא לפי החוזה הפרה יסודית של החוזה, או נותנת למוכר עילה טובה לחשוש שהקונה לא ישלם את המחיר, רשאי המוכר להודיע על ביטול החוזה.

(ב) מקום שאי-גטילת הטובין אינה הפרה יסודית של החוזה, רשאי המוכר ליתן לקונה ארכה של זמן סביר. לא נטל הקונה את הטובין עד תום הארכה, רשאי המוכר להודיע על ביטול החוזה, ובלבד שיעשה זאת מיד.

67. (א) היתה בחוזה שמורה לקונה הזכות לקבוע לאחר מכן את צורת הטובין, מידתם או סימנים אחרים שלהם (מכירה לפי מפרט), ולא ערך הקונה את המפרט האמור במועד שהוסכם עליו, במפורש או מכללא, או תוך זמן סביר לאחר שקיבל דרישה מן המוכר, רשאי המוכר להודיע על ביטול החוזה, בתנאי שיעשה זאת מיד, או לערוך את המפרט בעצמו בהתאם לצרכי הקונה במידה שהם ידועים לו.

(ב) ערך המוכר מפרט בעצמו, יודיע פרטיו לקונה ויקבע פרק זמן סביר שבו רשאי הקונה להגיש מפרט שונה. לא עשה כן הקונה, יהא המפרט שעשה המוכר מחייב.

68. (א) בוטל החוזה מחמת אי-גטילת הטובין, או אי-עריכת מפרט, על ידי הקונה, תהא למוכר הזכות לתבוע פיצויים בהתאם לסעיפים 84 עד 87.

(ב) לא בוטל החוזה, תהא למוכר הזכות לתבוע פיצויים בהתאם לסעיף 82.

סימן ג': חיובים אחרים של הקונה

69. על הקונה לנקוט בצעדים הקבועים בחוזה, בנוהג או בחוקים או בתקנות בני תוקף כדי להסדיר את תשלום המחיר או לערוך לו, כגון בקיבול שטר חליפין, בפתחת אשראי נגד מסמכים או כמתן ערבות בנקאית.

70. (א) לא קיים הקונה חיוב שאינו נקוב בסימנים א' או ב' לפרק זה, רשאי המוכר –
(1) מקום שאי-הקיום היא הפרה יסודית של החוזה – להודיע על ביטול החוזה, בתנאי שיעשה זאת מיד, ולתבוע פיצויים בהתאם לסעיפים 84 עד 87;
(2) בכל מקרה אחר – לתבוע פיצויים בהתאם לסעיף 82.
(ב) המוכר רשאי גם לדרוש מן הקונה את קיום חיובו, וזולת אם בוטל החוזה.

פרק ה': הוראות משותפות לחיובי המוכר והקונה

סימן א': בו-זמניות של מסירת הטובין ותשלום המחיר

71. מסירת הטובין ותשלום המחיר הם תנאים שיש לקיימם בד בבד, למעט כאמור בסעיף 72. אף על פי כן, לא יהא הקונה חייב לשלם את המחיר לפני שהיתה לו הזדמנות לבדוק את הטובין.

72. (א) היה חוזה המכר מצריך הובלת הטובין, והמסירה מבוצעת במתן הטובין למוכיל מכוח סעיף קטן (ב) לסעיף 19, רשאי המוכר לדחות את משלוח הטובין עד שיקבל את התשלום, או להתחיל במשלוחם בתנאים המבטיחים לו את הזכות לעשות בטובין כבתוך שלו במשך ההובלה. במקרה השני רשאי הוא לדרוש שהטובין לא יימסרו לקונה במקום הייעוד אלא כנגד תשלום המחיר, והקונה לא יהא חייב לשלם את המחיר לפני שהיתה לו הזדמנות לבדוק את הטובין.

(ב) אף על פי כן, אם החוזה מחייב תשלום כנגד מסמכים, לא יהא הקונה זכאי לסרב לתשלום המחיר על שום שלא היתה לו הזדמנות לבדוק את הטובין.

73. (א) כל צד רשאי להתלות את קיום חיוביו כל אימת שנתחוויר לאחר גמירת החוזה שמצבו הכלכלי של הצד האחר נעשה כה קשה, עד שיש עילה טובה לחשוש שלא יקיים חלק עיקרי מחיוביו.

(ב) שלח המוכר את הטובין עוד לפני שהוברר מצבו הכלכלי של הקונה, כמתואר בסעיף קטן (א), זכאי הוא למנוע את מסירת הטובין לקונה אף אם יש בידי הקונה מסמך המזכהו לקבלם.

(ג) אף על פי כן, לא יהא המוכר זכאי למנוע את מסירת הטובין אם הם נתבעים על ידי אדם שלישי המחזיק כדין במסמך המזכהו לקבלם, וזולת אם יש במסמך הסתייגות לענין תוצאות העברתו, או שיכול המוכר להוכיח כי המחזיק במסמך, בעת שרכש אותו, פעל ביודעין לרעת המוכר.

סימן ב': פטור

74. (א) לא קיים אחד הצדדים אחד מחיוביו, לא ישא באחריות לאי-קיום זה, אם יוכל להוכיח שהדבר נגרם בשל נסיבות אשר, לפי כוונת הצדדים בעת גמירת החוזה, לא היה חייב להביא בחשבון או למנוע או להתגבר עליהן; באין ביטוי לכוונת הצדדים, תינתן הדעת על מה שבני אדם סבירים היו מתכוונים אליו באותן נסיבות.

(ב) מקום שהנסיבות שהביאו לאי־קיום החיוב הן מניעה זמנית בלבד לקיום, יהיה הצד החייב בכל זאת מופטר לצמיתות מחיובו, אם הקיום היה, בגלל העיכוב, שונה באורח כה יסודי עד כדי היותו קיומו של חיוב שונה לגמרי מזה שנתכוונו לו בחוזה.

(ג) הפטרו של צד אחד לפי סעיף זה אינו מוציא את ביטולו של החוזה לפי איזו הוראה אחרת שבחוק זה, ואינו שולל מן הצד האחר כל זכות שיש לו לפי חוק זה להפחית את המחיר, זולת אם הנסיבות שזיכו את הצד האחד להפטר היו פרי פעולתו של הצד האחר או של אדם אחר שהוא אהראי להתנהגותו.

סימן ג': כללים משלימים לענין ביטול

א. עילות נוספות לביטול

75. (א) בחוזה למסירת טובין בשיעורים, כשצד אחד לא קיים חיובו לפי החוזה לגבי אחד השיעורים והדבר נותן לצד האחר עילה לחשוש לאי־קיום לגבי שיעורים שבעתיד, רשאי הוא להודיע על ביטול החוזה מכאן ואילך, ובלבד שיעשה זאת מיד.

(ב) הקונה רשאי, בנוסף לאמור וכתנאי שיעשה זאת מיד, להודיע על ביטול החוזה לגבי מסירות בעתיד או לגבי מסירות שכבר נעשו או לגבי שתיהן, אם מסירות אלו יהיו חסרות ערך בשבילו מחמת התלות שביניהן.

76. נתברר לפני המועד שנקבע לקיום החוזה שאחד הצדדים יבצע הפרה יסודית של החוזה, זכאי הצד האחר להודיע על ביטול החוזה.

77. בוטל החוזה לפי סעיף 75 או סעיף 76, זכאי הצד שהודיע על ביטול החוזה לתבוע פיצויים בהתאם לסעיפים 84 עד 87.

ב. תוצאות הביטול

78. (א) ביטול החוזה מפטיר את שני הצדדים מחיוביהם על פיו, בכפוף לפיצויים הע" שויים להגיע.

(ב) קיים צד אחד את החוזה, כולו או מקצתו, רשאי הוא לתבוע השבה של מה שסיפק או שילם לפי החוזה; חייבים שני הצדדים בהשבה, עליהם לעשותה כד בכד.

79. (א) הקונה יאבד את זכותו להודיע על ביטול החוזה אם אין לו אפשרות להחזיר את הטובין כמצב שבו קיבל אותם.

(ב) אף על פי כן זכאי הקונה להודיע על ביטול החוזה —

(1) אם הטובין, כולם או חלקם, התקלקלו או נפגמו מחמת ליקוי המצדיק את הביטול;

(2) אם הטובין, כולם או חלקם, התקלקלו או נפגמו מחמת הבדיקה שנקבעה בסעיף 38;

(3) אם חלק מן הטובין בצרך או שונה על ידי הקונה במהלך השימוש הרגיל, לפני שנתגלתה אי־התאמה לחוזה;

(4) אם אי־האפשרות להשיב את הטובין, או להשיבם כמצב שבו נתקבלו, אינה נובעת מפעולתו של הקונה או של אדם שהוא אהראי להתנהגותו;

(5) אם הקלקול או השינוי הם בטולי חשיבות.

80. קונה שאיבד את זכותו להודיע על ביטול החוזה בתוקף סעיף 79, שמורות לו כל שאר הזכויות הניתנות לו בחוק זה.

81. (א) מקום שהמוכר חייב להחזיר את המחיר, יהא חב גם בריבית על כך, בשיעור הקבוע בסעיף 83, החל ממועד התשלום.

(ב) הקונה חייב למוכר בעד כל טובת הנאה שהפיק מן הטובין, או מחלקם, הכל לפי הענין –

(1) מקום שהוא חייב להשיב את הטובין, כולם או חלקם;

(2) מקום שאין לו אפשרות להשיב את הטובין, כולם או חלקם, אך החוזה בכל זאת בטל.

סימן ד': כללים משלימים לענין פיצויים

א. פיצויים במקרה שלא בוטל החוזה

82. מקום שלא בוטל החוזה, יהיו הפיצויים בשל הפרתו על ידי צד אחד סכום השווה להפסד, לרבות הפסד ריווח, שסבל הצד האחר. פיצויים אלה לא יעלו על ההפסד שהיה על המפר לראותו מראש בעת גמירת החוזה כתוצאה אפשרית מהפרת החוזה, על פי העובדות והגורמים שהיו ידועים לו אז או שהיה עליו לדעתם.

83. מקום שהפרת החוזה היא איחור בתשלום המחיר, זכאי המוכר, בכל מקרה, לריבית על הסכום שבפיגור בשיעור השווה לשער הנכיון הרשמי בארץ שבה נמצא מקום עסקו, ואם אין לו מקום עסק – שבה מקום מגוריו הרגיל, בתוספת 1%.

ב. פיצויים במקרה שבוטל החוזה

84. (א) מקום שבוטל החוזה, ויש מחיר מצוי לטובין, יהיו הפיצויים שווים להפרש שבין המחיר שנקבע בחוזה לבין המחיר כתאריך שבו בוטל החוזה.

(ב) בחישוב סכום הפיצויים לפי סעיף קטן (א), יהיה המחיר המצוי שיובא בחשבון – המחיר שבשוק שבו נערכה העסקה, ואם אין מחיר כזה, או שהשימוש בו אינו מתאים – המחיר שבשוק המשמש כתחליף סביר, תוך התחשבות גאותה עם ההבדלים בהוצאות ההובלה של הטובין.

85. קנה הקונה טובין כתחליף לטובין שבחוזה, או שמכר המוכר את הטובין שנית באורח סביר, רשאים הם להיפרע את ההפרש שבין המחיר שבחוזה ובין המחיר ששולם בעד הטובין שנקנו כתחליף או שנתקבל במכירה האחרת.

86. הפיצויים האמורים בסעיפים 84 ו-85 ניתנים להגדלה בתוספת סכום של הוצאות סבירות שחלו עקב הפרה, או עד לסכום ההפסד, לרבות הפסד ריווח, שהיה על המפר לראות מראש בעת גמירת החוזה כתוצאה אפשרית מהפרת החוזה, לאור העובדות והגורמים שהיו ידועים לו או שהיה עליו לדעת.

87. לא היה מחיר מצוי לטובין, יחושבו הפיצויים על הבסיס שנקבע בסעיף 82.

ג. הוראות כלליות לענין פיצויים

88. על הצד המסתמך על הפרת החוזה לנקוט כל האמצעים הסבירים כדי להקטין את ההפסד הנגרם מן ההפרה. לא נקט אמצעים כאמור, זכאי המפר לתבוע הפחתת הפיצויים.

89. במקרה של מרמה, ייקבעו הפיצויים לפי הכללים החלים על חווי מכירה שאינם נדונים בחוק זה.

סימן ה': הוצאות

90. המוכר ישא בהוצאות המסירה. הקונה ישא בכל ההוצאות שלאחר המסירה.

סימן ו': שמירת הטובין

91. איחר הקונה בנטילת הטובין או כתשלום המחיר, על המוכר לנקוט אמצעים סבירים כדי לשמור את הטובין. הוא זכאי להחזיק בטובין עד ששייב לו הקונה את הוצאותיו הסבירות.

92. (א) קיבל הקונה את הטובין, עליו לנקוט אמצעים סבירים כדי לשמרם, אם הוא מתכוון לדחותם; הוא זכאי להחזיק בהם עד ששייב לו המוכר את הוצאותיו הסבירות.

(ב) מקום שטובין שנשלחו אל הקונה נמסרו לרשותו במקום הייעוד והלה משתמש בזכותו לדחותם, חייב הוא להחזיק בהם בשביל המוכר, בתנאי שניתן לעשות זאת בלא תשלום המחיר ובלא אי-נוחות בלתי סבירה או הוצאות בלתי סבירות. הוראה זו לא תחול אם המוכר, או אדם שהוסמך לדאוג לטובין מטעמו, נוכח במקום הייעוד.

93. הצד החייב לנקוט אמצעים לשמירת הטובין רשאי להפקידם במחסן של אדם שלישי על חשבונו של הצד השני, בתנאי שהוצאות שתיגרמנה אינן בלתי סבירות.

94. (א) הצד החייב, במקרים שעליהם חלים סעיפים 91 ו-92, לנקוט אמצעים לשמירת הטובין, רשאי למכרם בכל דרך מתאימה, אם הצד השני איחר, באורח בלתי סביר, בקבלתם, או בלקיחתם חזרה, או כתשלום הוצאות השמירה, ובלבד שניתנה הודעה נאותה לצד השני על הכוונה למכור.

(ב) הצד המוכר את הטובין זכאי להחזיק מתוך דמי המכירה סכום השווה להוצאות הסבירות של שמירת הטובין ומכירתם, ועליו להעביר את היתרה לצד השני.

95. עשויים הטובין, במקרים שעליהם חלים סעיפים 91 ו-92, להיפסד או להתקלקל במהרה, או ששמירתם כרוכה בהוצאות בלתי סבירות, חייב הצד שעליו מוטל לשמרם למכרם בהתאם לסעיף 94.

96. עבר הסיכון לקונה, עליו לשלם את המחיר על אף הפסד הטובין או קלקולם, זולת אם נגרם הדבר מחמת פעולתו של המוכר או של אדם אחר שהמוכר נושא באחריות להתנהגותו.

97. (א) הסיכון עובר לקונה משכונצעה מסירת הטובין בהתאם להוראות שבחזוה ובחוק זה.

(ב) נמסרו טובין שאינם תואמים את החזוה, והקונה לא הודיע על ביטול החזוה ולא דרש את החלפת הטובין, עובר הסיכון לקונה מן העת שכונצעה המסירה בתנאים שנקבעו בחזוה ובחוק זה, זולת עצם אי-ההתאמה.

98. (א) התאחרה מסירת הטובין בשל הפרת חיוב של הקונה, עובר הסיכון לקונה מן המועד האחרון שבו היתה המסירה אפשרית לפי החזוה אילולא הפרה זו.

(ב) היה מדובר בחוזה על מכירת טובין בלתי מסויימים, יהיה איחורו של הקונה עילה להעברת הסיכון, רק אם הפריש המוכר טובין שיוחדו בבירור לחוזה והודיע על כן לקונה.

(ג) מקום שטובין בלתי מסויימים הם מסוג שאין המוכר יכול להפרישם עד שיטול אותם הקונה, די לו למוכר שיעשה את כל הפעולות הדרושות כדי לאפשר לקונה את הנטילה.

99. (א) במכירה של טובין המועברים בים, ישא הקונה בסיכון משעה שנמסרו הטובין למוביל.

(ב) ידע המוכר בעת גמירת החוזה, או היה עליו לדעת, שהטובין התקלקלו או נפגמו, יעמוד הסיכון אצלו עד לעת גמירת החוזה.

100. במקרה שעליו חל סעיף קטן (ג) לסעיף 19 והמוכר ידע או היה עליו לדעת, בעת משלוח ההודעה או המסמך האחר המוזכר באותו סעיף קטן, שהטובין אבדו או נפגמו לאחר שנמסרו למוביל, יעמוד הסיכון אצלו עד למשלוח ההודעה או המסמך האמורים.

101. העברת הסיכון לא תיקבע דווקא מלוח הוראות החוזה בדבר הוצאות.

ש ל מ ה ה ל ל
שר המשטרה
ממלא מקום שר המשפטים

ג ו ל ד ה מ א י ר
ראש הממשלה

ש נ י א ו ר ז ל מ נ ש ז ר
נשיא המדינה